

FARSTA STADSDELSFÖRVALTNING

AVDELNINGEN FÖR STÖD OCH SERVICE TILL
PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR 006-086/2008
SID 1 (4)
2008-03-03

Handläggare:

Lisbeth Fröjd

Telefon: 08-508 18 053

Lisa Andersson

Telefon: 08-508 18 064

Till

Farsta stadsdelsnämnd

2008-03-25

Förslag till införande av valfrihetssystem inom omsorgen enligt LSS och SoL om personer med funktionsnedsättning

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Omedelbar justering.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Siw Lideståhl
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har i budgeten för 2007 beslutat att valfriheten ska öka och att staden ska skapa förutsättningar för att ge invånare så stor valfrihet som möjligt. Stadsledningskontoret föreslår att valfrihetssystem för en rad insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen (SoL) inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning införs fr.o.m. den 1 september 2009. Valet ska gälla alla verksamheter som ingår i valfrihetssystemet och inte begränsas till viss stadsdel.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har utarbetats inom avdelningen för stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har beslutat att valfriheten ska öka och att staden ska skapa förutsättningar för att ge invånare så stor valfrihet som möjligt. Inriktningen är att stadens verksamheter, organisation och arbetssätt ska anpassas för att möta stockholmarnas preferenser. Inom flera av de verksamheter som berör invånarna allra mest ska system för att underlätta valfriheten införas. I budgeten för 2007 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att utreda och föreslå system för valfrihet inom en rad områden.

Målet med valfrihetssystemet är att:

- valfriheten för den enskilde ska öka,
- mångfalden ska öka – det ska finnas många aktörer att välja bland och med olika profiler och inriktningar,
- kvaliteten ska öka genom att brukarna kan välja de boenden som har en god kvalitet,
- det ska vara lättare för små och nya företag att komma in och etablera sig på marknaden, t.ex. personal som vill starta eget och ”knoppa av”,
- kostnaderna för verksamheten ska inte öka på grund av systemet.

Stadsledningskontorets har utarbetat ett förslag till hur ett valfrihetssystem för en rad insatser inom omsorg om personer med funktionsnedsättning kan införas samt förslag på inriktning för fortsatta arbetet.

Förslaget i sammanfattning

Stadsledningskontoret föreslår att ett valfrihetssystem inom omsorg om personer med funktionsnedsättning införs fr.o.m. 2009-07-01 som avser insatserna:

- Bostad med särskild service som gruppboende och serviceboende, stödboende, boendestöd och sysselsättning enligt SoL.
- Korttidsvistelse utanför det egna hemmet i form av korttidshem, bostad med särskild service för barn och ungdom, bostad med särskild service för vuxna och daglig verksamhet enligt LSS.

Efter att den enskilde erhållit ett biståndsbeslut ska denna kunna göra egna val. Valet ska avse den omsorg/insats som anges i biståndsbeslutet. Valet ska göras bland utförare som finns med i valfrihetssystemet och som kan tillhandahålla den insats som den enskilde är i behov av. Någon begränsning till en viss stadsdel ska inte ske.

Ytterligare utredning behövs angående formerna för en för samtliga utförare fastslagen ersättning. Förslag till ersättningssystem ska behandlas i samband med budgeten för 2009. Systemet ska vara likadant uppbyggt för LSS och SoL. Ett införande av valfrihetssystem kan påverka redan idag höga kostnader för transporter till och från daglig verksamhet, kostnader som är svåra att förutse och som kan bli tunga för stadsdelarna att bära.

Den enskildes inflytande är ledstjärnan i ett valfrihetssystem. Samtidigt är biståndshandläggarens/socialsekreterarens kunskaper och erfarenheter mycket viktiga när det gäller att ta fram lämpliga alternativ. Samspelet mellan biståndsbedömare/socialsekreteraren och den enskilde är helt avgörande och det är viktigt att fastslå formerna för hur valet ska gå till rent praktiskt. Stadsledningskontoret föreslår att tillsammans med socialtjänstförvaltningen få i uppdrag att ta fram riktlinjer för detta. För att ett valfrihetssystem ska fungera är bl.a. biståndshandläggare/socialsekreterare mycket viktiga grupper. Omfattande utbildnings- och informationsinsatser måste göras och stadsledningskontoret föreslår att ansvaret för utbildningsinsatsen ligger på stadsledningskontoret i samverkan med socialtjänstförvaltningen.

Kravspecifikation, utvärderingskriterier och kommersiella villkor behöver tas fram för att användas i kommande ramavtalsupphandlingar och i de entreprenadupphandlingar som kommer att genomföras i enlighet med stadens policy för upphandling och konkurrens. I arbetet med att ta fram kriterier och former för kommande upphandlingar ska särskilt beaktas och analyseras kommande lagstiftning på området. I anvisningarna ska även förslag på organisation för framtida ramavtalsupphandlingar ingå. De ramavtalsupphandlingar och entreprenadupphandlingar som nu pågår och planeras bör fullföljas enligt de planer som finns i avvaktan på kommunstyrelsens anvisningar.

Stadsledningskontoret har sedan tidigare uppdraget att utveckla ett planerings- och rapportsystem. Övrigt IT-stöd hänger i varierande grad ihop med detta system. Det finns uppenbara fördelar med ett sammanhållet ansvar i frågan om verksamhetsstöd. Stadsledningskontoret föreslås därför få i uppdrag att ansvara för framtagande av alla de system som konstaterats vara nödvändiga för ett valfrihetssystem.

Införande av valfrihetssystem inom omsorg om personer med funktionsnedsättning kan påverka ansvarsgränser och överenskommelser med landstinget. Stadsledningskontoret föreslår att kontoret ges i uppdrag att samråda med Stockholms Läns landsting i denna fråga.

Det finns ett tydligt behov av utökad samordning vad gäller planering och nybyggnation av bostad med särskild service. Det är viktigt att staden är uppmärksam på förändringar och inte skapar en service som, när den väl är fullt utbyggd, upplevs som föråldrad. Stadsledningskontoret har noterat en avsaknad av en funk-

tion som har överblick över arbete med utveckling och utbyggnad av bostad med särskild service och föreslår att de ges i uppdrag att föreslå rutiner för handläggning av den enskildes val och att samordna detta med socialtjänstförvaltningen.

Vid införande av ett stadsövergripande valfrihetssystem är det särskilt angeläget med överblick och en visshet om att det arbete som pågår sker i linje med valfrihetssystemets intentioner. Stadsdirektören tillsätter därför en grupp, ledd av stadsledningskontoret, med representanter för stadens stadsdelar och socialtjänstförvaltningen. Gruppen har till uppgift att följa pågående projekt och vid behov kunna initiera nya, om det anses nödvändigt för etablerande av valfrihetssystem.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen instämmer i att alla hinder för valfriheten måste undanröjas. Förvaltningen vill uppmärksamma på att tidplanen för genomförandet kan bli lite för knappt tilltagen. Speciellt gäller detta utredningen av ersättningsnivåerna för SoL och utbildningsinsatserna. Att ta fram ersättningsnivåer för LSS är enklare eftersom dessa nyligen genomgick en ordentlig revidering och förändring, men något liknande har inte gjorts för SoL.

Stadens biståndsbedömare/socialsekreterare kommer vara avgörande i möjligheten för individen att utöva sin valfrihet. Detta kräver nya tankebanor, tillvägagångssätt och arbetsmetoder. I detta arbete är samarbetet mellan beställare och utförare ett utvecklingsområde som ökar kvalitén i omsorgen om den enskilde.

Ett viktigt underlag för att valfrihet ska kunna råda är att den enskilde har tillgång till kvalitetsredovisningar och resultat från brukarundersökningar för respektive insats. Förvaltningen anser att brukarnas åsikter är en viktig del av utvärderingskriterierna och att ett enhetligt system över hur dessa sammanställs är önskvärt. Brukarundersökningarna behöver utvecklas så att de blir tillförlitliga. Utöver detta är det också viktigt att informationen anpassas till brukarens nivå och att det ges möjlighet för brukare, som önskar, att göra studiebesök på olika enheter.

Modellen med valfrihet kräver en viss överkapacitet om man alltid skall kunna tillgodose den enskildes val och även effekterna av valfriheten som till exempel kan innebära avveckling av icke efterfrågade alternativ. En samordnad upphandling inom staden kan bli nödvändig, i synnerhet inom socialpsykiatrins sysselsättningar där brukarantalet är begränsat och det kan vara svårt för respektive stadsdel att bedöma behovet. Redan idag är det svårt för stadsdelen att själva dimensionera efter efterfrågan då brukarnas önskemål idag även beaktas i viss utsträckning.

Bilaga

Förslag till införande av valfrihetssystem inom omsorgen enligt LSS och SoL om personer med funktionsnedsättning.